

OBRAZAC
sudjelovanja u savjetovanju

Važna napomena:

Popunjeni obrazac s prilogom zaključno **do 11. travnja 2014.** dostaviti na adresu elektroničke

pošte: ppuppsu@min-kulture.hr

**NACRT PRAVILNIKA O POSTUPKU I UVJETIMA ZA PRIZNAVANJE
PRAVA SAMOSTALNIH UMJETNIKA NA UPLATU OBVEZNIH DOPRINOSA ZA
MIROVINSKO I ZDRAVSTVENO OSIGURANJE IZ SREDSTAVA PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE**

Ministarstvo kulture

<i>Početak savjetovanja: 11.03.2014.</i>	<i>Završetak savjetovanja: 11.04.2014.</i>
Naziv predstavnika zainteresirane javnosti koja daje svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt	
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	Dizajneri, grafički dizajneri, samostalni umjetnici i šira javnost općenito
Ime i prezime osobe (ili osoba) koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za predstavljanje predstavnika zainteresirane javnosti	Dejan Kršić, izvanredni profesor, UMAS
Datum dostavljanja	11.4.2014.

Načelne primjedbe:

Status samostalnog umjetnika treba shvaćati kao način samozapošljavanja, a ne prikrivenu socijalnu kategoriju. Tu je postojeći sustav kontraproduktivan i nepravedan jer destimulira rad samostalnih umjetnika i nejednake tretira jednako. Ovakav sustav ne stimulira rad i kreativnost nego potiče muljanje, rad na crno, bez ugovora, bez plaćanja poreza, isplaćivanje na ruke ili preko student-servisa i slično.

Umjesto da država stimulira rad i plaćanje preko autorskih ugovora, status samostalnog umjetnika se tretira kao socijalna kategorija. Mantra je da "država uplaćuje" (dakle implicira se "poklanja") mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Ali svakom glumcu na stalnom angažmanu u kazalištu, ili muzičaru u orkestru, država to također plaća, često još i veće svote, i nitko ih (s pravom) ne pita koliko još zarađuju na raznim gažama, reklamama, sapunicama.

Stoga bi tu priču oko limita zarade trebalo u potpunosti izbaciti a ne diskutirati o njoj i licitirati o ciframa. Bilo kakav limit samo tjera na izvrđavanje pravila i rad na crno a sam postupak financijske revizije vjerovatno donosi više troška nego uštete. Svima treba biti u interesu da su samostalni umjetnici unutar nekog sustava, da svi što više zarađuju i to reguliraju preko ugovora (koji bi trebali biti jededina osnova za priznavanje statusa) i na te iznose plaćaju poreze.

Jasnim kriterijima razdvojiti estradne umjetnike od onih "niskoprofitnih", svakima dati njihov jasan i primjeren institucionalni okvir, pravilnik, ali potencirati da se radi preko autorskih ugovora i da isključivo takav rad ostvaruje prava, razne olakšice itd. (Jedna pozitivna nuspojava takvog sustava bila bi da i umjetničke institucije, galerije itd za realizaciju izložbi sa umjetnicima sklapaju ugovore, čime se rješava i pojednostavljuje prikupljanje i obrada dokumentacije o umjetničkom djelovanju, a što bi u konačnici trebalo dovesti i do minimalnih naknada umjetnicima za izlaganje).

Dakle, smatram da bi čitav sustav Zajednice slobodnih umjetnika trebalo iz temelja promijeniti.

Naravno, osnovni je problem kulturne politike, shvaćanja položaja kulture i umjetnosti u društvu. Želimo li i dalje ostati u klasičnom shvaćanju lijepih umjetnosti, visoke kulturne vrijednosti kao elitnog i elitističkog područja ... Ili kulturu shvaćamo ne tek kao neproductivni budžetski trošak, rasipanje, nego kao prostor ostvarivanja novih vrijednosti, simboličkih ali i ekonomskih, unapređenja društva, javnosti, javne diskusije o svim društvenim, političkim pa i moralnim pitanjima.

Primjedbe na pojedine članke Nacrta:

U samom nacrtu djeluje mi neozbiljno da se brožani kriteriji koje kandidat treba zadovoljiti negdje navode kvantitativno specificirano (5 izložbi, 900 kartica teksta...) a u kazališnom i filmskom stvaralaštvu bodovima. Načelno smatram da je sustav bodovanja, pod uvjetom da je dobro strukturiran, fleksibilniji i bolji.

Tim više što se onda uvijek postavljaju pitanja o broju i strukturiranju tih kriterija.

U prijedlogu Pravilnika povremeno se koriste i fraze poput "imati nedvojbenu književnu/umjetničku... vrijednost" te javlja zahtjev za "ozbiljnom kritičkom recepcijom".

Meni je potpuno fantastična zamisao da danas, 2014, postoje navodno ozbiljni ljudi, k tome umjetnici, medijski djelatnici, političari, koji su uvjereni da postoji nešto poput "objektivnih kriterija" i da je nekako realno, umjetničkim kriterijima i mjerilima, moguće određivati "doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti!". Može li se jedan sustav i njegov Pravilnik temeljiti na tako nejasnim i fluidnim odredbama podložnim arbitrarnom tumačenju?

Nasuprot toga, filmskim i kazališnim radnicima se ne postavljaju nikakvi zahtjevi u smislu umjetničke kvalitete i recepcije (npr. da mora biti izvedeno na pozornici verificiranog kazališta, ili da ga u kinima gleda više od 700 gledatelja). I, naravno, mislim da je to dobro. Širim, fleksibilnijim i dobro postavljenim sustavom bodovanja za sve kategorije mogla bi se izbjeći, ili barem korigirati i umanjiti, i danas doista već zastarjela, prevaziđena i nepotrebna odrednica da se izložbe priznaju isključivo ako su realizirane u institucijama ili izložbenim prostorima na području Republike Hrvatske, prema verificiranom popisu uvažениh institucija

i izložbenih prostora (vrednovanje različitih tipova izložbi ostvarivalo bi se različitim brojem bodova za izložbu u MSU od one u lokalnom domu kulture).